

360

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

8. funkční období

360

Návrh senátního návrhu zákona senátorky Aleny Gajdůškové, senátora Jana Žaloudíka a dalších, kterým se mění zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)

2012

Parlament České republiky

Senát

8. funkční období

2012

N á v r h

senátního návrhu zákona,

**senátorů Aleny Gajdůškové, Jana Žaloudíka, Boženy
Sekaninové, Radka Sušila a Pavla Lebedy,**

**kterým se mění zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních
službách a podmínkách jejich poskytování (zákon
o zdravotních službách)**

ZÁKON

ze dne2012

kterým se mění zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), se mění takto:

1. V § 28 odst. 4 se číslo „5“ nahrazuje číslem „2“.
2. V § 34 odst. 3 se slova „a pacient musí svůj souhlas podle odstavce 1 potvrdit“ nahrazují slovy „ , , jestliže si ji pacient vyžádá“.
3. V § 35 odst. 1 zní:

„(1) Nezletilému pacientovi, který není s ohledem na svůj věk a stupeň rozumové vyspělosti způsobilý vyjádřit souhlas s poskytnutím zdravotních služeb, a pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům se zdravotní služby poskytují se souhlasem jeho zákonného zástupce nebo soudem ustanoveného opatrovníka. Názor nezletilého bude zohledněn jako faktor, jehož závaznost narůstá úměrně s věkem a stupněm vyspělosti. Je-li potřebné provést neodkladný zdravotní výkon nutný k záchraně života nebo zdraví nezletilého pacienta nebo pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům a zákonný zástupce nebo opatrovník odpírá vyjádřit souhlas, je poskytovatel oprávněn rozhodnout o poskytnutí neodkladné zdravotní péče. Nejde-li o neodkladný zdravotní výkon, ale o zdravotní péči, kterou je třeba poskytnout v zájmu ochrany zdraví nezletilého pacienta nebo pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům a zákonný zástupce nebo opatrovník s ní odmítá vyjádřit souhlas, je poskytovatel zdravotních služeb povinen do tří pracovních dnů oznámit tuto skutečnost soudu za účelem ustanovení opatrovníka. Stejně se postupuje, pokud zákonný zástupce nebo opatrovník se zdravotní péčí souhlasí a nezletilý, který je starší patnácti let, nebo pacient zbavený způsobilosti k právním úkonům potřebnou zdravotní péči odmítá. Zákonný zástupce nebo opatrovník může již vyjádřený souhlas s poskytnutím zdravotních služeb nezletilému pacientovi nebo pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům odvolat pouze tehdy, je-li to v zájmu tohoto pacienta, jinak je toto odvolání neplatné.“
4. V § 35 se odstavce 2 až 4 zrušují. Dosavadní odst. 5 se označuje jako odst. 2.

5. V § 39 odst. 1 se písm. a) zrušuje.

Dosavadní písmena b) až g) se označují jako písmena a) až f).

6. V § 39 odst. 1 písm. f) se slova „a) až f)“ nahrazuje slovy „a) až e)“.

7. V § 39 odst. 3 písm. b) se slova „b), c), d) nebo e)“ nahrazují slovy „a), b), c) nebo d)“.

8. V § 40 se doplňuje odst. 3, který zní:

„(3) Dodatečné omezení pacienta, který byl hospitalizován na základě souhlasu, ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem se soudu neoznamuje

- a) vyslovil-li s ním pacient předem nebo dodatečně ve lhůtě do 24 hodin prokazatelným způsobem souhlas nebo
- b) došlo-li k němu na dobu kratší než 8 hodin
 1. z terapeutických důvodů nebo
 2. pro zajištění bezpečnosti pacienta.“

9. V § 65 odst. 2 písm. n) se tečka na konci nahrazuje čárkou a doplňuje se písm. o), které zní:

„o) pověření členové komor v rámci plnění svých povinností stanovených jiným právním předpisem.“

10. V § 65 odst. 2 ve větě na konci odstavce a v § 66 odst. 5 se slova „b) až n)“ nahrazují slovy „b) až o)“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Řízení zahájená podle § 35 odst. 3 písm. a) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění platném do účinnosti tohoto zákona, se dnem účinnosti tohoto zákona zastavují.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu a vysvětlení nezbytnosti navrhovaného zákona

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) vstoupil v účinnost dnem 1. dubna 2012. Již za krátkou dobu jeho účinnosti se však v praxi projeví problémy, které úprava obsažená v tomto zákoně přinesla pro pacienty i pro zdravotnické pracovníky. Jde o následující oblasti:

- 1) vyjadřování souhlasu zákonných zástupců s poskytnutím zdravotních služeb nezletilému pacientovi či pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům;
- 2) opakované poskytování informace o zdravotním stavu i bez žádosti pacienta a vyžadování jeho informovaného souhlasu u plánované péče;
- 3) zařazení úchopu mezi omezovací prostředky;
- 4) oznamování soudu, že pacient, který byl hospitalizován na základě jeho souhlasu, byl v průběhu léčení omezen ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem;
- 5) absence oprávnění pověřených členů profesních komor nahlížet do zdravotnické dokumentace.

Platná zákonná úprava je následující:

- **vyjadřování souhlasu zákonných zástupců s poskytnutím zdravotních služeb nezletilému pacientovi či pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům**

Ustanovení § 35 zákona o zdravotních službách stanoví, že nezletilému pacientovi a pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům se zdravotní služby poskytují se souhlasem jeho zákonného zástupce, s výjimkou případů, kdy lze zdravotní služby poskytovat bez souhlasu. Vždy je však třeba zjistit názor nezletilého pacienta, který je s ohledem na svůj věk schopen vnímat situaci a vyjadřovat se, jakož i názor pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům. Vyjádří-li takový pacient svůj názor, zaznamená se do zdravotnické dokumentace; do zdravotnické dokumentace se rovněž zaznamená důvod, pro který nemohl být názor pacienta zjištěn.

Jde-li o nezletilého pacienta, jehož zákonnými zástupci jsou rodiče, vyžaduje se buď
1. souhlas obou rodičů, a to k poskytnutí zdravotních služeb, které mohou podstatným způsobem negativně ovlivnit další zdravotní stav pacienta nebo kvalitu jeho života, nebo
2. souhlas alespoň jednoho z rodičů, a to k poskytnutí zdravotních služeb, které nejsou takovými „nebezpečnými“ zdravotními službami, nebo jde-li o pacienta, který má 15 let věku.

Pacientu, který dovršil 15 let věku, lze zdravotní služby poskytované registrujícím poskytovatelem poskytovat bez zjišťování souhlasu zákonného zástupce, pokud zákonný zástupce s takovým postupem vyjádří písemný souhlas, který může podmínit následným informováním o poskytnutých zdravotních službách; písemný souhlas zákonného zástupce je součástí zdravotnické dokumentace vedené o nezletilém pacientovi.

Poskytovatel zdravotních služeb musí za účelem ustanovení opatrovníka oznámit soudu do 24 hodin, že nelze získat k poskytnutí zdravotních služeb souhlas obou rodičů (v případech, kdy je to nezbytné, nebo že názor nezletilého (nesvéprávního) pacienta na poskytnutí zdravotních služeb, které mohou podstatným způsobem negativně ovlivnit jeho

další zdravotní stav nebo kvalitu života a které nelze poskytnout bez souhlasu, je v rozporu s názorem jeho zákonného zástupce.

Jde-li o zdravotní služby, které lze poskytovat bez souhlasu a jsou-li nezbytné k záchraně života nebo zdraví nezletilého (nesvéprávného) pacienta a odpírají-li rodiče nebo jeden z nich či jiný zákonný zástupce souhlas, rozhodne o poskytnutí zdravotních služeb ošetřující lékař či jiný zdravotnický pracovník, určený poskytovatelem.

Zejména uvedená ustanovení o nutnosti souhlasu obou zákonných zástupců (většinou rodičů) s poskytnutím zdravotní služby nezletilému jsou v praxi obtížně uplatnitelná. Tak, jak je současné ustanovení § 35 zákona formulováno, je velkou byrokratickou zátěží pro lékaře a poskytovatele zdravotních služeb. Z pohledu nezletilého pacienta není rozhodně zlepšením jeho právního postavení, naopak požadavek na souhlas obou rodičů u závažnějších zdravotních výkonů i pro něj komplikuje přístup ke zdravotní péči, a to bez ohledu na konkrétní rodinnou situaci. V důsledcích může být pro nezletilé pacienty i poškozující v okamžiku, kdy bude potřebný - nikoli však v daném okamžiku neodkladný - lékařský zákrok odkládán pro neshody rodičů či nemožnost souhlas druhého rodiče získat. Lékaři navíc nemají podle tohoto ustanovení povinnost zkoumat pravost podpisů, resp. souhlas nemusí být opatřen ověřeným podpisem. Problémy mohou nastat i v případě dětských rekreací, kdy dítě v případě zdravotních potíží doprovází k lékaři pedagog a rodiče vzhledem k vlastním dovoleným mohou být i týdný nedostupní.

Pokud by nebylo toto ustanovení změněno, bylo by i beztak ustanovením pouze formálním, šikanujícím jak rodiny, tak zdravotníky. Ve svém důsledku je jen normou, kterou není možno naplnit v praxi, přičemž jejím adresátům nezbývá nic jiného, než její obcházení. Podobná ustanovení fakticky podryvají autoritu práva jako takového.

➤ **opakované podávání informací o zdravotním stavu a opakované vyžadování souhlasu pacienta s poskytnutím zdravotních služeb u plánované péče**

Ustanovení § 34 odst. 3 zákona o zdravotních službách stanoví, že pokud u plánované péče po podání informace o zdravotním stavu uplynula doba delší než 30 dnů, musí být tato informace podána opakovaně a pacient musí potvrdit svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb.

Jde opět o prakticky jen velmi obtížně aplikovatelné ustanovení. Poskytovatelé zdravotních služeb nemají kapacity na to, aby neustále hlídali plynoucí lhůty. S pacientem je vždy pochopitelně komunikováno, což vyplývá ze souvisejících ustanovení zákona o zdravotních službách i z dalších právních předpisů, ale opakovaně po 30. dnech sdělovat pacientovi stále znovu již sdělené informace, aniž o to žádá, a toto sdělení dokumentovat (kdyby nebylo dokumentováno, bylo by splnění povinnosti neprokazatelné!), je povinností zbytečnou a pouze zvyšující administrativní zátěž. Stanovení povinnosti poskytovatele informovat pacienta po 30 dnech o jeho aktuálním zdravotním stavu současně nerespektuje i právo dlouhodobě léčeného pacienta nebýt o svém aktuálním zdravotním stavu informován, pokud si to sám nepřeje.

➤ **zařazení úchopu mezi omezovací prostředky**

Podle ustanovení § 39 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách lze použít k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem.

Za úchop je nutno považovat i podepření pacienta, jež je nezbytné u člověka, který má problém s hybností, nebo u malých dětí, které je potřeba zklidnit. Uchopení nelze považovat za donucovací prostředek. Je nesmyslné hlásit soudu situaci, kdy pacient je např. z důvodů zajištění jeho bezpečnosti (padá z lůžka, vytrhává si infuzi apod.) zajištěn ochrannými pásy. Formulace zákona také nezohledňuje situaci, kdy pacient s úchopem nebo jiným zajištěním prokazatelně souhlasí vzhledem k jeho obavám ze zákroku či z jiného důvodu. Omezení ve volném pohybu z terapeutických důvodů na nezbytnou přechodnou dobu, kratší než 24 hodin, třeba i se souhlasem pacienta, je zcela zbytečné hlásit soudu a jeho důsledkem v praxi může být leda zbytečné administrativní zatěžování poskytovatelů zdravotních služeb i soudů.

➤ **oznamování soudu, že pacient, který byl hospitalizován na základě jeho souhlasu, byl v průběhu léčeni omezen ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem**

Podle ustanovení § 40 odst. 1 písm. b) musí poskytovatel zdravotních služeb oznámit soudu do 24 hodin každé dodatečné omezení pacienta, který byl hospitalizován na základě souhlasu, ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem až v průběhu léčeni.

➤ **absence oprávnění pověřených členů profesních komor nahlížet do zdravotnické dokumentace**

Ustanovení § 65 odst. 2 obsahuje výčet osob, které jsou oprávněny v nezbytném rozsahu nahlížet do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi bez jeho souhlasu, jestliže je to v zájmu pacienta nebo jestliže je to potřebné pro účely vyplývající ze zákona o zdravotních službách nebo jiných právních předpisů. Mezi těmito osobami však nejsou uvedeni pověřeni členové České lékařské komory, České stomatologické komory a České lékárnické komory.

Profesní komory jsou velmi důležitým subjektem profesní samosprávy a profesního dohledu, jehož úkolem je mimo jiné dohlížet na dodržování a utváření profesní etiky i poskytování zdravotních služeb na náležitě odborné úrovni. Rozhodnutí o oprávněnosti případných stížností není ve většině případů možné bez posouzení zdravotnické dokumentace. Je v zájmu pacientů samotných i patientských organizací, aby profesní komory, jako odborní garanti, mohly nahlédnout do zdravotnické dokumentace a odborně posoudit případné napadené postupy a na základě toho přijímat či navrhnout potřebná zobecnění a postupy k obecné nápravě.

Hlavní principy navrhované právní úpravy

Z shora uvedených důvodů se navrhuje:

- 1) Nově formulovat podmínky poskytování zdravotních služeb nezletilému pacientovi a osobě zbavené způsobilosti k právním úkonům. Souhlas zákonného zástupce či soudem ustanoveného opatrovníka se bude vyžadovat k poskytování zdravotních služeb jen

v případě toho nezletilého pacienta, který není s ohledem na svůj věk a stupeň rozumové vyspělosti způsobilý vyjádřit vlastní souhlas s poskytnutím zdravotních služeb. Názor nezletilého bude zohledněn jako faktor, jehož závažnost narůstá úměrně s věkem a stupněm vyspělosti. Bude-li potřebné provést neodkladný zdravotní výkon nutný k záchraně života nebo zdraví nezletilého pacienta nebo pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům a zákonný zástupce nebo opatrovník odepře vyjádřit souhlas, bude poskytovatel oprávněn rozhodnout o poskytnutí neodkladné zdravotní péče. Nepůjde-li o neodkladný zdravotní výkon, ale o zdravotní péči, kterou je třeba poskytnout v zájmu ochrany zdraví nezletilého pacienta nebo pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům a zákonný zástupce nebo opatrovník s ní odmítne vyjádřit souhlas, bude poskytovatel povinen do tří pracovních dnů oznámit tuto skutečnost soudu za účelem ustanovení opatrovníka. Stejně se bude postupovat, pokud zákonný zástupce či opatrovník se zdravotní péčí souhlasí a nezletilý, který je starší patnácti let, nebo pacient zbavený způsobilosti k právním úkonům potřebnou zdravotní péči odmítá. Zákonný zástupce či opatrovník bude moci již vyjádřený souhlas se zdravotní péčí nezletilému pacientovi nebo pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům odvolat jen tehdy, bude-li to v zájmu tohoto pacienta, jinak bude toto odvolání neplatné.

- 2) Omezit povinnost v případě plánované péče opakovaně podávat informaci o zdravotním stavu po uplynutí doby delší než 30 dnů pouze na případy, kdy pacient o tuto informaci žádá; současně se navrhuje zrušit povinnost pacienta v takové situaci potvrzovat svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb, neboť pacient může svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb kdykoli odvolat (§ 34 odst. 5).
- 3) Vyřadit úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem z výčtu omezovacích prostředků, které lze použít k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb, tzn. že úchop nebude považován za omezovací prostředek.
- 4) Stanovit, že dodatečné omezení pacienta, který byl hospitalizován na základě souhlasu, ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem se soudu neoznamuje, pokud s ním pacient předem nebo dodatečně ve lhůtě do 24 hodin vyslovil prokazatelným způsobem souhlas, nebo pokud k němu došlo na dobu kratší než 8 hodin z terapeutických důvodů nebo pro zajištění bezpečnosti pacienta.
- 5) Doplnit výčet osob, které jsou oprávněny v nezbytném rozsahu nahlížet bez souhlasu pacienta do jeho zdravotnické dokumentace, o pověřené členy profesních komor v rámci plnění svých povinností stanovených zákonem č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, v platném znění.

Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem a s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy ČR, jimiž je Česká republika vázána, a s právem Evropské unie

Předložený návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Slouží k naplnění práva každého na ochranu zdraví, zakotveného v čl. 31 Listiny základních práv a svobod.

Návrh zákona neodporuje závazkům České republiky vyplývajícím z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. Je v souladu zejména s čl. 6 Úmluvy na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny (vyhl.

pod č. 96/2001 Sb.m.s.), který vymezuje podmínky ochrany osob neschopných dát souhlas k zákroku. Návrh zákona neodporuje ani právu Evropské unie.

Hospodářský a finanční dopad na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí, dále sociální dopady a dopady ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Návrh zákona nevyžaduje žádné výdaje státního rozpočtu. Návrh nemá dopady ani na rozpočty krajů a obcí. Návrh nemá dopady na podnikatelské prostředí České republiky. Návrh nemá nespravedlivé sociální dopady ani neznevýhodňuje muže ani ženy.

Návrh na schválení návrhu zákona Poslaneckou sněmovnou již v prvním čtení

Senát navrhuje, **aby Poslanecká sněmovna vyslovila souhlas s návrhem zákona** postupem podle § 90 odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny **již v prvním čtení**. Důvodem tohoto návrhu jsou závažné nedostatky platné právní úpravy, které každodenně vyvolávají problémy při poskytování zdravotní péče mnoha pacientům, zejména nezletilým.

Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1

Jde o legislativně technické ustanovení související s bodem 4 (přečíslování odstavců).

K bodu 2

Z § 34 se upravuje odst. 3, který stanoví, že pokud u plánované péče po podání informace o zdravotním stavu uplynula doba delší než 30 dnů, musí být tato informace podána opakovaně a pacient musí svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb potvrdit.

Navrhuje se, aby byl poskytovatel zdravotních služeb povinen pacientovi podat v tomto případě informaci jen na jeho žádost. Vedle odstranění administrativní zátěže poskytovatelů zdravotních služeb se tím současně respektuje i právo dlouhodobě léčeného pacienta nebýt o svém aktuálním zdravotním stavu informován, pokud si to sám nepřeje.

Současně se pro tento případ také navrhuje zrušit povinnost pacienta potvrdit svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb – pacient totiž může svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb kdykoli odvolat (§ 34 odst. 5).

K bodu 3

V ustanovení § 35 odst. 1 se nově formulují podmínky poskytování zdravotních služeb nezletilému pacientovi a osobě zbavené způsobilosti k právním úkonům.

K bodu 4

V souvislosti s novou úpravou podmínek poskytování zdravotních služeb nezletilému pacientovi a osobě zbavené způsobilosti k právním úkonům v § 35 odst. 1 (viz bod 3) se vypouštějí z § 35 odstavce 2 až 4, které obsahují dosavadní právní úpravu.

K bodu 5

Z výčtu omezovacích prostředků se vyřazuje úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem.

K bodu 6

Jde o legislativně technické ustanovení související s bodem 5 (přeznačení písmen).

K bodu 7

Jde o legislativně technické ustanovení související s bodem 5 (přeznačení písmen).

K bodu 8

Stanoví se, že dodatečné omezení pacienta ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem se soudu neoznamuje, pokud s ním pacient předem nebo dodatečně ve lhůtě do 24 hodin vyslovil prokazatelným způsobem souhlas, nebo pokud k němu došlo na dobu kratší než 8 hodin z terapeutických důvodů nebo pro zajištění bezpečnosti pacienta.

K bodu 9

Doplňuje se výčet osob, které jsou oprávněny v nezbytném rozsahu nahlížet bez souhlasu pacienta do jeho zdravotnické dokumentace o pověřené členy profesních komor.

K bodu 10

Pověření členové profesních komor si budou moci pořizovat výpisy nebo kopie zdravotnické dokumentace jen v rozsahu nezbytném pro splnění účelu nahlížení a budou povinny před nahlédnutím do zdravotnické dokumentace prokázat svou totožnost průkazem totožnosti či jiným dokladem obsahujícím fotografii a příslušnost ke správnímu orgánu nebo instituci nebo předložit písemné pověření.

K čl. II

Vzhledem k naléhavému obecnému zájmu na změně nevyhovujících ustanovení zákona o zdravotních službách se navrhuje, aby předložený zákon nabyl účinnosti dnem jeho vyhlášení. V případě navržených opatření by i minimální legisvakance byla na překážku odstranění závažných nedostatků platné právní úpravy.

V Praze dne 17. května 2012

Platné znění měněných ustanovení zákona o zdravotních službách s vyznačením navrhovaných změn

HLAVA I PRÁVA A POVINNOSTI PACIENTA A JINÝCH OSOB Práva pacienta

§ 28

(1) – (3) (...)

(4) Pacient, který je osobou zbavenou způsobilosti k právním úkonům nebo který je nezletilý, může požadovat, aby při poskytování zdravotních služeb nebyla přítomna osoba podle odstavce 3 písm. e), uvádí-li, že jde o osobu, která ho týrá nebo jinak zneužívá či zanedbává. V tomto případě se postupuje podle § 35 odst. 5 2.

§ 33

(1) Pacient může při přijetí do péče určit osoby, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu, a současně může určit, zda tyto osoby mohou nahlížet do zdravotnické dokumentace o něm vedené nebo do jiných zápisů vztahujících se k jeho zdravotnímu stavu, pořizovat si výpisy nebo kopie těchto dokumentů a zda mohou v případech podle § 34 odst. 8 7 vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb. Pacient může určit osoby nebo vyslovit zákaz poskytovat informace o zdravotním stavu kterékoliv osobě kdykoliv po přijetí do péče, rovněž může určení osoby nebo vyslovení zákazu poskytovat informace o zdravotním stavu kdykoliv odvolat. Záznam o vyjádření pacienta je součástí zdravotnické dokumentace o něm vedené; záznam podepíše pacient a zdravotnický pracovník. Součástí záznamu je rovněž sdělení pacienta, jakým způsobem mohou být informace o jeho zdravotním stavu sdělovány.

(2) – (5) (...)

Poskytování zdravotních služeb se souhlasem

§ 34

(1) Souhlas s poskytnutím zdravotních služeb (dále jen „souhlas“) se pokládá za
a) svobodný, je-li dán bez jakéhokoli nátlaku,
b) informovaný, je-li pacientovi před vyslovením souhlasu podána informace podle § 31; souhlas se pokládá za informovaný také v případě, že se pacient podle § 32 odst. 1 podání informace vzdal.

(2) Písemná forma souhlasu se vyžaduje, pokud tak stanoví jiný právní předpis²¹⁾ nebo pokud tak s ohledem na charakter poskytovaných zdravotních služeb určí poskytovatel. Souhlas s hospitalizací musí být vždy v písemné formě. Na vyžádání je pacientovi poskytnuta kopie písemné formy souhlasu.

(3) Pokud u plánované péče po podání informace o zdravotním stavu uplynula doba delší než 30 dnů, musí být tato informace podána opakovaně a ~~pacient musí svůj souhlas podle odstavce 1 potvrdit~~, jestliže si ji pacient vyžádá.

(4) – (8) (...)

§ 35

(1) Nezletilému pacientovi a pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům se zdravotní služby poskytují se souhlasem jeho zákonného zástupce, s výjimkou případů, kdy lze zdravotní služby poskytovat bez souhlasu. Vždy je však třeba zjistit názor nezletilého pacienta, který je s ohledem na svůj věk schopen vnímat situaci a vyjadřovat se, a názor pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům. Vyjádří-li pacient uvedený ve větě druhé svůj názor, zaznamená se do zdravotnické dokumentace; do zdravotnické dokumentace se rovněž zaznamená důvod, pro který nemohl být názor pacienta zjištěn.

(1) Nezletilému pacientovi, který není s ohledem na svůj věk a stupeň rozumové vyspělosti způsobilý vyjádřit souhlas s poskytnutím zdravotních služeb, a pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům se zdravotní služby poskytují se souhlasem jeho zákonného zástupce nebo soudem ustanoveného opatrovníka. Názor nezletilého bude zohledněn jako faktor, jehož závaznost narůstá úměrně s věkem a stupněm vyspělosti. Je-li potřebné provést neodkladný zdravotní výkon nutný k záchraně života nebo zdraví nezletilého pacienta nebo pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům a zákonný zástupce nebo opatrovník odpírá vyjádřit souhlas, je poskytovatel oprávněn rozhodnout o poskytnutí neodkladné zdravotní péče. Nejde-li o neodkladný zdravotní výkon, ale o zdravotní péči, kterou je třeba poskytnout v zájmu ochrany zdraví nezletilého pacienta nebo pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům a zákonný zástupce nebo opatrovník s ní odmítá vyjádřit souhlas, je poskytovatel zdravotních služeb povinen do tří pracovních dnů oznámit tuto skutečnost soudu za účelem ustanovení opatrovníka. Stejně se postupuje, pokud zákonný zástupce nebo opatrovník se zdravotní péčí souhlasí a nezletilý, který je starší patnácti let, nebo pacient zbavený způsobilosti k právním úkonům potřebnou zdravotní péči odmítá. Zákonný zástupce nebo opatrovník může již vyjádřený souhlas s poskytnutím zdravotních služeb nezletilému pacientovi nebo pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům odvolat pouze tehdy, je-li to v zájmu tohoto pacienta, jinak je toto odvolání neplatné.

(2) Jde-li o nezletilého pacienta,

a) jehož zákonnými zástupci jsou rodiče, vyžaduje se

1. souhlas obou rodičů, a to k poskytnutí zdravotních služeb, které mohou podstatným způsobem negativně ovlivnit další zdravotní stav pacienta nebo kvalitu jeho života;

2. souhlas alespoň jednoho z rodičů, a to k poskytnutí zdravotních služeb, které nejsou zdravotními službami podle bodu 1, nebo k postupu podle písmene b);

tím není dotčena možnost poskytovat zdravotní péči bez souhlasu podle § 38;

b) který dovršil 15 let věku, lze mu zdravotní služby poskytované registrujícím poskytovatelem poskytovat bez zjišťování souhlasu zákonného zástupce, pokud zákonný zástupce s takovým postupem vyjádří písemný souhlas, který může podmínit následným informováním o poskytnutých zdravotních službách; písemný souhlas zákonného zástupce je součástí zdravotnické dokumentace vedené o nezletilém pacientovi.

(3) Poskytovatel oznámí soudu do 24 hodin za účelem ustanovení opatrovníka, že

a) nelze získat k poskytnutí zdravotních služeb souhlas obou rodičů podle odstavce 2 písm. a) bodu 1, nebo

~~b) názor pacienta uvedeného v odstavci 1 na poskytnutí zdravotních služeb, které mohou podstatným způsobem negativně ovlivnit jeho další zdravotní stav nebo kvalitu života a které nelze poskytnout bez souhlasu, je v rozporu s názorem jeho zákonného zástupce.~~

~~(4) Jde-li o zdravotní služby, které lze podle § 38 poskytovat bez souhlasu a jsou-li nezbytné k záchraně života nebo zdraví pacienta uvedeného v odstavci 1 a odpírají-li rodiče nebo jeden z nich nebo jiný zákonný zástupce souhlas, rozhodne o poskytnutí zdravotních služeb ošetřující lékař nebo jiný zdravotnický pracovník, určený poskytovatelem.~~

~~(5) (2) Jde-li o pacienta uvedeného v § 28 odst. 4, poskytovatel vyloučí, má-li podezření, že je tento pacient zneužíván nebo týrán, popřípadě, že je ohrožován jeho zdravý vývoj, přítomnost osob uvedených v § 28 odst. 3 písm. e) při poskytování zdravotních služeb, pokud jde o vyšetření za účelem vyloučení známek uvedených skutečností.~~

§ 39

(1) K omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb lze použít ~~a) úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem,~~

~~b) a) omezení pacienta v pohybu ochrannými pásy nebo kurty,
e) b) umístění pacienta v síťovém lůžku,
d) c) umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu,
e) d) ochranný kabátek nebo vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta,
f) e) psychofarmaka, popřípadě jiné léčivé přípravky podávané parenterálně, které jsou vhodné k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb, pokud se nejedná o léčbu na žádost pacienta nebo soustavou léčbu psychiatrické poruchy, nebo
g) f) kombinaci prostředků uvedených v písmenech a) až f) **a) až e)**,
(dále jen „omezovací prostředky“).~~

(2) Omezovací prostředky lze použít
a) pouze tehdy, je-li účelem jejich použití odvrácení bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob, a
b) pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití podle písmene a).

(3) Poskytovatel je povinen zajistit, aby
a) pacient, u kterého je omezovací prostředek použit, byl s ohledem na jeho zdravotní stav srozumitelně informován o důvodech použití omezovacího prostředku,
b) zákonný zástupce pacienta byl o použití omezovacích prostředků uvedených v odstavci 1 písm. ~~b), e), d) nebo e)~~ **a), b), c) nebo d)** bez zbytečného odkladu informován; sdělení zákonnému zástupci pacienta se zaznamená do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi, záznam podepíše zdravotnický pracovník a zákonný zástupce,
c) pacient po dobu použití omezovacího prostředku byl pod dohledem zdravotnických pracovníků; dohled musí odpovídat závažnosti zdravotního stavu pacienta a zároveň musí být přijata taková opatření, která zabrání poškození zdraví pacienta,
d) použití omezovacího prostředku indikoval vždy lékař; ve výjimečných případech, vyžadujících neodkladné řešení, může použití omezovacích prostředků indikovat i jiný zdravotnický pracovník nelékařského povolání, který je přítomen; lékař musí být o takovém použití omezovacího prostředku neprodleně informován a musí potvrdit odůvodněnost omezení,

e) každé použití omezovacího prostředku bylo zaznamenáno do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi.

§ 40

(1) Poskytovatel oznámí soudu do 24 hodin

a) hospitalizaci pacienta podle § 38 odst. 1 písm. b) a c); obdobně se postupuje, jestliže pacient nebo zákonný zástupce pacienta souhlas odvolal a nadále existují důvody pro hospitalizaci bez souhlasu,

b) dodatečné omezení pacienta, který byl hospitalizován na základě souhlasu, ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem až v průběhu léčení.

(2) Hospitalizace pacienta se soudu neoznamuje, jestliže souhlas s ní byl ve lhůtě do 24 hodin prokazatelným způsobem dodatečně vysloven.

(3) Dodatečné omezení pacienta, který byl hospitalizován na základě souhlasu, ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem se soudu neoznamuje

a) vyslovil-li s ním pacient předem nebo dodatečně ve lhůtě do 24 hodin prokazatelným způsobem souhlas nebo

b) došlo-li k němu na dobu kratší než 8 hodin

1. z terapeutických důvodů nebo

2. pro zajištění bezpečnosti pacienta.

Nahlížení do zdravotnické dokumentace, pořizování jejích výpisů nebo kopií

§ 65

(1) (...)

(2) Do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi mohou bez jeho souhlasu nahlížet, jestliže je to v zájmu pacienta nebo jestliže je to potřebné pro účely vyplývající z tohoto zákona nebo jiných právních předpisů, a to v nezbytném rozsahu,

a) osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání a jiní odborní pracovníci v přímé souvislosti s poskytováním zdravotních služeb, kteří jsou zaměstnanci poskytovatele, a další zaměstnanci poskytovatele v rozsahu nezbytně nutném pro výkon povolání, a dále z důvodu splnění úkolů podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů a při hodnocení správného postupu při poskytování zdravotních služeb,

b) osoby podílející se na výkonu působnosti příslušného správního orgánu v souvislosti s přezkoumáním lékařského posudku podle jiného právního předpisu,

c) osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání

1. pověřené příslušným správním orgánem vypracováním odborného stanoviska k návrhu na přezkoumání lékařského posudku,

2. pověřené příslušným správním orgánem, který převzal podle tohoto zákona zdravotnickou dokumentaci, pořizováním výpisů nebo kopií zdravotnické dokumentace pro zajištění návaznosti zdravotních služeb o pacienta,

d) osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání, které se podílejí na výkonu působnosti správních orgánů, oprávněné k výkonu kontroly v rozsahu jejich pověření podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů a pověřené osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání přizvané ke kontrole v rozsahu jejich pověření,

e) osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání pověřené zdravotními pojišťovkami k provádění činností v rozsahu stanoveném zákonem o veřejném zdravotním pojištění,

f) zdravotničtí pracovníci příslušní podle jiných právních předpisů k posuzování zdravotního stavu pro účely sociálního zabezpečení, zejména nemocenského nebo důchodového pojištění, státní sociální podpory, zaměstnanosti, sociálně-právní ochrany dětí, sociálních služeb, pomoci v hmotné nouzi a úrazového pojištění,

g) osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání pověřené Státním ústavem pro kontrolu léčiv, oprávněné k výkonu kontroly podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů v rozsahu stanoveném těmito právními předpisy,

h) osoby podílející se na evidenci údajů nebo na kontrole sdělování údajů do Národního zdravotnického informačního systému podle tohoto zákona,

i) soudní znalci ve zdravotnických oborech a osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání, které byly pověřeny vypracováním znaleckého posudku znaleckým ústavem³⁰⁾, poskytovatelem nebo zdravotnickým pracovníkem, v rozsahu nezbytném pro vypracování znaleckého posudku pro potřebu trestního řízení nebo pro řízení před soudem podle jiných právních předpisů,

j) lékaři Státního úřadu pro jadernou bezpečnost v rozsahu stanoveném jiným právním předpisem,

k) osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání, které jsou zaměstnanci orgánů ochrany veřejného zdraví, při výkonu státního zdravotního dozoru,

l) osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání provádějící hodnocení kvality a bezpečí podle tohoto zákona a osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání provádějící externí klinické audity lékařského ozáření podle zákona o specifických zdravotních službách,

m) Veřejný ochránce práv v souvislosti s šetřením podle jiného zákona³¹⁾ tak, aby byla zajištěna ochrana citlivých údajů třetích osob,

n) členové delegace Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání nebo členové delegace Podvýboru pro prevenci mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, a to v rozsahu nezbytném pro splnění úkolu vyplývajícího z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána a které upravují činnost výboru nebo podvýboru³²⁾.

o) pověření členové komor v rámci plnění svých povinností stanovených jiným právním předpisem.

Osoby uvedené v písmenech ~~b) až n)~~ **b) až o)** si mohou pořizovat výpisy nebo kopie zdravotnické dokumentace v rozsahu nezbytném pro splnění účelu nahlížení.

(3) Osoby získávající způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka nebo jiného odborného pracovníka a zdravotničtí pracovníci uvedení v § 46 odst. 2 mohou do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi nahlížet v rozsahu nezbytně nutném pro zajištění výuky; to neplatí, jestliže pacient nahlížení prokazatelně zakázal.

§ 66

(1) – (4)

(5) Osoby uvedené v § 65 odst. 2 písm. ~~b) až n)~~ **b) až o)** jsou povinny před nahlédnutím do zdravotnické dokumentace prokázat svou totožnost průkazem totožnosti nebo jiným dokladem obsahujícím fotografii a příslušnost ke správnímu orgánu nebo instituci nebo předložit písemné pověření. Jde-li o osoby uvedené v § 65 odst. 1 použije se obdobně § 41 odst. 3 a 4.

(6) (...)